

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 19. maj 2021
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Janani Jeyasothinayagam
Sagsnr.: 2021-0030-5943
Dok.: 1954050

Besvarelse af spørgsmål nr. 1010 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1010 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 21. april 2021. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Nick Hækkerup

/

Niels Dam Dingsøe Petersen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1010 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren indhente videoafhørernes erfaringer med afhøring af vold mod børn med en anden baggrund end dansk? Vil ministeren endvidere oplyse, om det er korrekt, at bistandsadvokater af og til blokerer afhøringer af barnet af frygt for, at forældrene udvises, og i bekræftende fald redegøre for, hvad ministeren vil gøre ved den problemstilling?”

Svar:

1. Efter retsplejelovens § 171, stk. 1, har en parts nærmeste ikke pligt til at afgive forklaring som vidne.

Der er heller ikke pligt til at afgive forklaring, hvis forklaringen antages at ville udsætte vidnet selv for straf eller tab af velfærd, jf. retsplejelovens § 171, stk. 2, nr. 1, udsætte hans nærmeste for straf eller tab af velfærd, jf. retsplejelovens § 171, stk. 2, nr. 2, eller påføre vidnet selv eller hans nærmeste anden væsentlig skade, jf. retsplejelovens § 171, stk. 2, nr. 3.

Retten kan dog pålægge vidnet at afgive forklaring i de tilfælde, der er nævnt i stk. 1 og stk. 2, nr. 2 og 3, når forklaringen anses for at være af afgørende betydning for sagens udfald, og sagens beskaffenhed og dens betydning for vedkommende part eller samfundet findes at berettige dertil, jf. retsplejelovens § 171, stk. 3.

2. Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigspolitiet, der har oplyst følgende:

”Rigspolitiet har til brug for bidrag til besvarelsen af spørgsmålet foretaget en høring af landets 12 politikredse.

For så vidt angår videoafhørernes erfaringer med afhøring i sager om vold mod børn med anden etnisk baggrund end dansk har Rigspolitiet forstået spørgsmålet således, at der anmodes om videoafhørernes erfaringer fra selve afhøringssituationen med barnet.

På baggrund af kredshøringen er det Rigspolitiets opfattelse, at der generelt ikke er særlige udfordringer, der gør sig gældende ved afhøring i sager om vold mod børn med anden etnisk baggrund end dansk. Flere politikredse har dog oplyst, at der i disse sager kan forekomme en sprogbarriere, hvorfor det kan være nødvendigt at anvende tolk, og at der i den forbindelse kan forekomme udfordringer med tolkningen.

Endvidere har flere politikredse oplyst, at der ved afhøring af børn med anden etnisk baggrund end dansk kan forekomme tilfælde, hvor det er svært for barnet at beskrive den vold, som barnet har været udsat for af sine forældre, da barnet, muligt begrundet i kulturelle forskelle, ikke har forståelsen af, at det er forkert og strafbart, at barnet har været udsat for vold af sine forældre.”

3. Justitsministeriet har endvidere til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

”Rigsadvokaten er bekendt med flere sager, hvor bistandsadvokater i forbindelse med videoafhøringer af børn har påberåbt sig retsplejelovens § 171, stk. 2, nr. 1, samt § 171, stk. 1, og stk. 2, nr. 2 og 3, fordi barnets forældre risikerer at blive dømt og udvist som følge af børnenes forklaring.

I nogle af sagerne har domstolene konkret vurderet, at retsplejelovens § 171, stk. 2, nr. 1, fandt anvendelse, mens de i andre af sagerne er nået til det modsatte resultat. Det kan hertil tilføjes, at der på nuværende tidspunkt er indbragt to sager for Højesteret, hvor spørgsmålet for Højesteret er, om udsigten til, at forældre kan blive udvist, hvis de bliver dømt, medfører tab af velfærd for barnet, jf. retsplejelovens § 171, stk. 2, nr. 1, så barnet af den grund er fritaget for at afgive forklaring og ikke kan pålægges at afgive forklaring efter retsplejelovens § 171, stk. 3. I begge disse sager er landsretten konkret nået frem til, at retsplejelovens § 171, stk. 2, nr. 1, ikke fandt anvendelse. Rigsadvokaten er ikke bekendt med, hvornår Højesteret træffer afgørelse i sagerne.

Rigsadvokaten er endvidere bekendt med sager, hvor bistandsadvokater påberåber sig retsplejelovens § 171, stk. 1, og hvor retten således skal vurdere, om et barn kan pålægges at afgive vidneforklaring efter retsplejelovens § 171, stk. 3. Generelt viser retspraksis i sager om vidnepålæg efter retsplejelovens § 171, stk. 3, at kriminalitetens karakter og omfang har afgørende betydning i forhold til, om barnet kan pålægges at afgive forklaring.

I den forbindelse kan der f.eks. henvises til Østre Landsrets kendelse af 10. marts 2021. I sagen protesterede bistandsadvokaten mod afspilning af videoafhøringer af børn i en sag om overtrædelse af straffelovens § 244, stk. 1, jf. til dels § 244, stk. 2. Der var nedlagt påstand om advarsel om udvisning af børnenes mor. Landsretten fandt, at en sådan advarsel ikke ville indebære et tab af velfærd for børnene i kraft af deres forklaringer i den pågældende sag, hvorfor børnene ikke kunne anses for omfattet af den absolutte vidnefritagelsesregel i retsplejelovens § 171, stk. 2, nr.

1. Derimod fandt landsretten, at børnene var omfattet af retsplejelovens § 171, stk. 1. Henset til sagens beskaffenhed og betydning, herunder at sagen vedrørte straffelovens § 244, stk. 2, hvor det af forarbejderne til bestemmelsen fremgår, at det med strafskærpelsen er hensigten, at strafniveauet i denne type sager fordobles, fandt landsretten, at børnene kunne pålægges at afgive vidneforklaring.

Rigsadvokaten kan vedrørende sagen oplyse, at bistandsadvokaten har ansøgt Procesbevillingsnævnet om tilladelse til at indbringe kendelsen for Højesteret. Procesbevillingsnævnet har endnu ikke truffet afgørelse i sagen.”

4. Jeg vil gerne fastslå, at det er domstolene, der i den enkelte sag foretager den konkrete vurdering af, om der er grundlag for at pålægge et vidne at afgive forklaring. Domstolenes vurdering beror på de forhold, der fremgår i retsplejelovens § 171.

Som det fremgår af Rigsadvokatens udtalelse, verserer der i øjeblikket to sager om problemstillingen ved Højesteret. Jeg finder det mest hensigtsmæssigt at afvente afgørelserne.